

Dokumentationsarchiv des österreichischen Widerstandes

WYBÓR I LUDZKIE POSTAWY WOBEC HOLOKAUSTU

Wybór i ludzkie postawy wobec Holokaustu *seminarium*

Zapraszamy do udziału w seminarium organizowanym przez Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej we współpracy z United States Holocaust Memorial Museum.

Seminarium edukacyjne będzie koncentrować się na nauczaniu o postawach ludzi w obliczu zła, co powinno stanowić ważny element w edukacji młodego Polaka, Europejczyka, czy obywatela świata.

Wśród prelegentów: dr hab. Michał Bilewicz, socjolog; dr hab. Elżbieta Rączy, historyk; Christina Chavarria, koordynatorka programu edukacyjnego w USHMM; Robert Szuchta, historyk i nauczyciel; dr Wiesława Młynarczyk, edukatorka w powstającym w Warszawie Muzeum Getta Warszawskiego oraz Marcin Zgłobiś, specjalista ds. ekspozycji w Muzeum Polaków Ratujących Żydów.

Na uczestników czekają materiały, które pozwolą utrwalić i zgłębić poruszoną tematykę.

TERMIN:
03 LUTEGO 2022 ROKU
(CZWARTEK)

W GODZINACH:
10:00-13:30

SPOTKANIE ON-LINE:
MICROSOFT TEAMS
LINK ZOSTANIE PRZESŁANY
POCZTĄ ELEKTRONICZNĄ
W TERMINIE WSKAZANYM
W FORMULARZU ZGŁOSZENIOWYM

ZAPISY:
DO 28 STYCZNIA 2022 ROKU
POPRAZ
FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY

POD ADRESEM
katarzyna.nowicka@muzeumulmow.pl

KOSZT UDZIAŁU:
30 ZŁ BRUTTO
PŁATNE PRZELEWEM PO OTRZYMANIU
INFORMACJI O ZAKWALIFIKOWANIU SIĘ

ILOŚĆ MIEJSC OGRANICZONA
DECYDUJE KOLEJNOŚĆ ZGŁOSZEŃ

Seminarium odbywa się w ramach Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu na Podkarpaciu oraz Sympozjum Praw Człowieka Muzeum Ulmów.

Seminarium będzie koncentrować się na nauczaniu o postawach ludzi w obliczu zła, co powinno być ważnym elementem edukacji młodego Polaka, Europejczyka, obywatela świata. Okres II wojny światowej, w tym zagłada europejskich Żydów, dostarcza nam wielu różnych przykładów zachowań ludzi wobec zła. Poprzez analizę treści historycznych poruszamy problemy moralne i etyczne związane z postawami i działaniami ludzi w obliczu Holokaustu. Seminarium może być ważnym uzupełnieniem edukacji szkolnej. Holokaust przypomina nam, że to, co nie do pomyślenia, jest zawsze możliwe. Pokazuje nam również, że jednostki zawsze mają większy wpływ, niż przypuszczają – i to zarówno w pozytywnym, jak i negatywnym znaczeniu. Mamy nadzieję, że to seminarium pomoże zainspirować uczniów do krytycznego myślenia o ich osobistych wyborach i odpowiedzialności za kształtowanie lepszej przyszłości.

Seminarium jest wydarzeniem towarzyszącym otwarciu w Muzeum Polaków Ratującym Żydów wystawy „Byli sąsiadami: wybór, ludzkie zachowania w obliczu Zagłady”, opracowanej przez United States Holocaust Memorial Museum. Wystawa ilustruje różne postawy ludzi w obliczu zagłady europejskich Żydów w wielu krajach Europy, także tych, które znajdowały się pod okupacją niemiecką i tych, które kolaborowały z III Rzeszą.

PRELEGENCI CZĘŚCI WYKŁADOWEJ

Dr hab. Michał Bilewicz | psycholog społeczny, kierownik Centrum Badań nad Uprzedzeniami na Uniwersytecie Warszawskim

Dr hab. Michał Bilewicz zajmuje się psychologią stosunków międzygrupowych i pamięcią zbiorową. Jest przewodniczącym Rady Programowej Forum Dialogu.

Zachowania świadków Holokaustu: Spojrzenie psychologiczne

Psychologia od wielu dekad bada zachowania świadków zbrodni. Co powoduje, że ludzie tak rzadko pomagają? Kim są ratujący? Kim są ci, którzy pomocy odmawiają? Wiedzę tę można zastosować również do kontekstu zbrodni ludobójstwa. Z drugiej strony, wiedza ta nie jest powszechnie znana, a wyobrażenia na temat zachowań w sytuacjach ekstremalnych są często zniekształcone. W tym wystąpieniu ukazane będzie zróżnicowanie zachowań świadków na podstawie relacji z epoki (polskiej i żydowskiej literatury wspomnieniowej, dzienników) oraz wyniki badań dotyczących współczesnej percepcji zachowań Polaków w czasie Holokaustu.

Marcin Zgłobiś | specjalista ds. ekspozycji w Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów

Marcin Zgłobiś jest muzealnikiem, specjalistą ds. ekspozycji w Muzeum Polaków Ratujących Żydów, gdzie opiekuje się wystawą stałą i zbiorami muzeum, współorganizuje wystawy czasowe i aktywnie uczestniczy w realizacji programu edukacyjnego muzeum.

Badania historyczne Muzeum Ulmów nad losami Żydów z Markowej podczas okupacji hitlerowskiej

Prezentacja warunków okupacji w Markowej w latach 1939 – 1944 i postaw Markowian wobec Zagłady, na podstawie przeprowadzonych przez Muzeum Polaków Ratujących Żydów badań historycznych.

Dr hab. Elżbieta Rączy | historyk, badacz, wykładowca akademicki

Dr hab. Elżbieta Rączy pracuje na Uniwersytecie Rzeszowskim w Zakładzie Historii i Kultury Żydów oraz w Oddziale Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie w Oddziałowym Biurze Badań Historycznych. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół problematyki Holokaustu.

Zagłada Żydów na Podkarpaciu

Na podstawie wieloletniego doświadczenia naukowego, Autorka przedstawi różne aspekty Zagłady Żydów na Podkarpaciu w latach niemieckiej okupacji (1939 – 1944).

PRELEGENCI CZĘŚCI WARSZTATOWEJ

Christina Chavarría | koordynatorka programu edukacyjnego w Instytucie Edukacji o Holokauście im. Williama Levine'a w United States Holocaust Memorial Museum (USHMM)

Christina Chavarría prowadzi Konferencję dla Centrów Edukacji o Holokauście w USHMM i współpracuje z 50 organizacjami zajmującymi się Holokaustem w całych Stanach Zjednoczonych, w ramach wsparcia dla ustawy edukacyjnej "Nigdy więcej". Pracowała z wizytującymi nauczycielami z Polski w ramach programu Biura Edukacji i Kultury Departamentu Stanu (2007-2011) oraz w Polsce w 2017 roku na zaproszenie Ambasady USA w Warszawie i Konsulatu USA w Krakowie.

Analiza zachowań i wyborów zwykłych ludzi na podstawie wystawy 'Byli sąsiadami'

Wprowadzenie to zawiera uzasadnienie i przykłady wykorzystania wystawy "Byli sąsiadami" w nauczaniu o Holokauście. Wykorzystamy umiejętności krytycznego, historycznego i literackiego myślenia, by pomóc uczniom zbadać udział nacisków i innych motywacji, które wpłynęły na wybory dokonywane przez zwykłych ludzi podczas Holokaustu.

Robert Szuchta | historyk, nauczyciel i wychowawca w LXIV Liceum Ogólnokształcącym im. St. I. Witkiewicza w Warszawie

Robert Szuchta jest autorem i współautorem licznych publikacji na temat zagłady Żydów polskich, m.in. pierwszego w Polsce podręcznika szkolnego do nauczania o Holokauście pt. „Holokaust. Zrozumieć dlaczego” oraz syntezy historii Żydów polskich pt.: „1000 lat historii Żydów polskich. Podróż przez wieki”. Współpracuje z wieloma instytucjami edukacyjnymi w Polsce i na świecie, m. in. Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w Warszawie, Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie, Instytutem Yad Vashem w Jerozolimie, Mémorial de la Shoah w Paryżu oraz Domem Konferencji w Wannsee w Berlinie.

Postawy Polaków wobec Zagłady. Lekcja trudnej historii

Zaprezentowana zostanie typologia postaw Polaków wobec Zagłady oraz propozycje omawiania tej tematyki na szkolnych lekcjach historii. Wykład zostanie zilustrowany prezentacją głównych kategorii postaw z uwzględnieniem aktualnych badań historyków. W trakcie wykładu wykorzystane zostaną zdjęcia i dokumenty archiwalne w formie prezentacji multimedialnej.

Dr Wiesława Młynarczyk | edukatorka w powstającym w Warszawie Muzeum Getta Warszawskiego

Dr Wiesława Młynarczyk w latach 2001-2016 pracowała w Biurze Edukacji Publicznej IPN, gdzie prowadziła warsztaty dla uczniów i nauczycieli nt. Holokaustu i powojennej historii Żydów. Jednocześnie do 2018 roku była nauczycielem w 81. LO w Warszawie. Jest autorką wielu publikacji dydaktycznych nt. Holokaustu i powojennej historii Żydów.

Przedstawienie sposobów edukacyjnego wykorzystania wystawy 'Byli sąsiadami' w formie prezentacji multimedialnej

W prezentacji zostaną wykorzystane niektóre z paneli wystawy i na ich przykładzie pokazane, jak można i należy przygotować uczniów do zwiedzania, jak poprowadzić lekcję w trakcie zwiedzania, oraz jakie ćwiczenia przeprowadzić po zwiedzaniu, już w sali szkolnej, z wykorzystaniem wiedzy zdobytej na wystawie.

Program

10:00 | Część I: Wykłady

- Dr hab. Michał Bilewicz, "Zachowania świadków Holokaustu: Spojrzenie psychologiczne"
Sesja pytań: 15 minut
- Marcin Zgłobiś, "Badania historyczne Muzeum Ulmów nad losami Żydów z Markowej podczas okupacji hitlerowskiej"
- Dr hab. Elżbieta Rączy, "Zagłada Żydów na Podkarpaciu"
Sesja pytań: 15 minut

11:45-12:00 | Przerwa

12:00 | Część II: Warsztat – Zaangażowanie uczniów w kwestię wyborów

-wprowadzenie:

- Christina Chavarria, "Analiza zachowań i wyborów zwykłych ludzi na podstawie wystawy 'Byli sąsiadami'"
[nagranie z napisami w j. polskim]

-warsztaty:

- Robert Szuchta, "Postawy Polaków wobec Zagłady. Lekcja trudnej historii"
- Dr Wiesława Młynarczyk, „Przedstawienie sposobów edukacyjnego wykorzystania wystawy "Byli sąsiadami" w formie prezentacji multimedialnej”

Sesja pytań: 20 minut

13:30 | Zakończenie seminarium

KOORDYNATOR:

Katarzyna Nowicka

katarzyna.nowicka@muzeumulmow.pl

DANE ORGANIZATORA:

Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej

37-120 Markowa 1487

+48 17 224 10 15

sekretariat@muzeumulmow.pl

muzeumulmow.pl

facebook.com/ulmamuseum

twitter.com/MuzeumMarkowa

instagram.com/muzeummarkowa

ORGANIZATOR:

MUZEUM POLAKÓW
RATUJĄCYCH ŻYDÓW
PODZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ
IM. RODZINY ULMÓW
W MARKOWEJ

WE WSPÓŁPRACY Z:

UNITED STATES
HOLOCAUST
MEMORIAL
MUSEUM